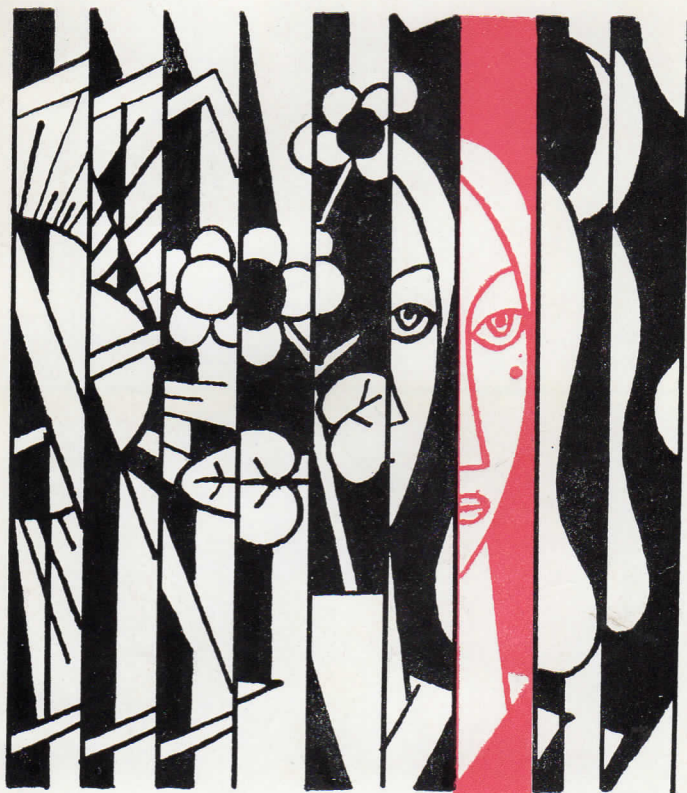

FARKAS JENŐ



Valaki jár a nyomomban



FARKAS JENŐ

Valaki jár a nyomomban

VERSEK

Íme, az írás. Sír a sok emlék,
múlt szele hozza.
Dagad a szélben még a bemocskolt
régi vitorla.
Dagad a szélben, ámde csitul már
sors szele lassan;
február fújja, március mondja:
fenn a magasban
kering a gólya, s megleli fészkrét,
újra tavasz van!
Buzogj, szív, dobbanj, régi seregnek
kürtszava kérdi,
merre bolyongtál, mersz-e jövődnek
szemébe nézni,
mersz-e akarni, élni, remélni,
mint vágytál régen?
Ne kelljen élned zavaros vízen
s puszta kenyéren.
Gyermeked ajkán fakad-e szép szó,
ír-e hibátlan?
Mit mond az álmod, és szemed mit lát
rügyfakadásban?
Íme, az írás, írd te is hozzá
azt, ami fáj még,
ne hagyd, hogy hulljon régi sebedre
fekete árnyék.
Szép, hogyha a seb beheged végre,
s újra piros lesz

nyoma az arcon — Tiborc is vallja.
Ópium, bor, szesz
csak a fájdalom csitítja el, de
azt is csak percre . . .
Írd s olvasd, ami keserű lelked
megremegtette.
Légy Anonymus, régi barát, ki
kódexre görnyed,
dalod kell s szavad, akaratod most
és nem a könnyed.
Becsüld az embert, akárhogy is szól,
bármilyen nyelven,
hagyd a remetét, hogy a múltnak sok
vétkén merengjen.
De becsüld magad, anyádat és a
verset is éltesd,
miattad írta az, aki írta,
miattad s érted.
Petőfi szava szívedben rakott
valaha fészket,
a walesi bárdok ajkán tehozzád
zengett az ének.
Olvasd az írást bátran, hibátlan.
Nem megalázott,
aki bilincset tör, s aki megtör
százados átkot.
Íme, az írás. Olvasd és értsd meg!
Új szelek fújnak.
Hasad a hajnal! Látod-e? Szerte
rügyek pirulnak.
Vidd ki fiad a búzamezőre,
vidd ki a rétre,
mondd, hogy nézzen a messzibe, bizva,

felhőtlen égre.
Beszélj neki a ködről és jégről,
viharról, vérről —
nehogy homokra épült ház legyen,
mely egyszer szétdől.
Csak lázadozzék, csak ne csituljon,
egyre szeressen —
legyen számára Élet az élet
s E m b e r az ember!

MA SZÉP NAPOM VOLT

Ma szép napom volt.
Annyi szeretettel telt meg a szívem,
hogy kicsurrant belőle a jóság,
és nyomában a könny.

Ma jóvá szeretném tenni minden vétkeimet.
Higgyétek el:
Én voltam oka ősszel a lombhullásnak.
A hóviharnak, mely álmokat sodort el.
A fagynak, amely megdermesztette a patakat,
[a tavakat.

A haragnak, ködnek, köhögésnek.
S én voltam oka, hogy dér
lepte el kertemben az alvó orgonabokrot!

Ó, nem! Nem mondom el a Tavasznak, hogy milyen
[gyáván

hadakoztam a Téllel.
Hogy minden éjjel
mégis vezeklőn
véresre vertem
a lelkem.

Ma szép napom volt.
A szívem nőni kezdett,
nem ácsoltak számomra új kereszte:
szúrós tövisből koronát se fontak,
behegedt sebbel, tágra nyílt szemekkel,

simogatásra kisimult tenyeremmel
tapogatózva a temetőben jártam,
hadd ujjongjanak sírjokban a holtak!

De szép ez így!
Boldognak lenni, s hetykén
járni a szikkadó,
füvet álmódó mezsgyén!

Küzdeni, várni, örülni.
Nevetve
nézni az égre, a földre s az emberekre!

Ma szép napom volt.
Csillaghullás nélkül.
Haragtalanul s talán egy kissé mosolyogva
megsimogattam a száraz orgonabokrot,
melyen a rügyek virágról álmodoznak.
Meg akartam simogatni az eget,
mely már lassan-lassan kékül.

Örüljétek!
Virág, fű, fa, ember!

Ma szép napom volt.
Csitult hullám vagyok újra.
Az én szavamra pihen el
a megkorbácsolt tenger.

MINT A FECSKE
VIHAROS ÉG ALATT

Mint a fecske viharos ég alatt
magasba száll, esőt jelent a röpte,
úgy villanunk át ezen a világon,
hogy ne éljünk megkötve mindörökre.

Egy villanás?
Én már több mint negyven éve érzem
a fényt és árnyat.
Nekem mesélhettek!
Azért is rügyet simogatok!
Virágot várok!
Beteljesülést!
Tipegő picik lábak asztaltól
szélig merészkedő tapogatózását.

Nem!

Nem villámok villanása az életem!
De:
bocsássatok meg —
néha úgy el tudok pityeredni,
néha úgy el tudok szomorodni,
s néha úgy el tudok játszadozni
szavakkal, tulipánokkal, nefelejccsel . . .

Szobámban az orgonacsokor alatt
tűz kis kaucsukbaba bámul

Ady mellszobrára,
s kitárul előttem a fájdalom és öröm kapuja.

Pedig negyven évemet már valahol
a májusi esők vize görgeti,
s drága humusszá válik nyomában a föld.

Hosszú az a villanás! Hosszú.
S már szürkül a fénye.

Mégis,
tudjátok meg, mi a legnagyobb csoda!
Az,
hogy május van,
s én még nem láttam suhanó fecskét,
nem hallottam még ebben az évben
rigót furulyázni —
(igaz lenne talán, hogy én is öregszem?)

Úgy mentem végig este az iszapos füzesen,
akár az őz: remegve, szimatolva.
Mint kire senki se vár,
s mint aki mégis keres valakit.
Mint kinek senki se hiányzik,
mert nem meri önmagának se bevallani,
hogy irigyli a szitakötőket,
májusban az ikercseresznyét,
ősszel a diót . . .
mint a bujdosó fény,
melyet itt felejtett
utolsó barátja, az alkony.

Még önmagam vigasztalására is telt az időmből.
Vigasztaltam hát magamat:
jó, hogy iszapban cuppan a lábad,
legalább nem marad meg nyoma a lépteidnek,
hiszen az iszap újra csak összefolyik,
akár a régi emlékek rozsdája s aránya.
Legalább nem kavarog előtted a por,
hiszen a por szembekötősdit játszana veled.
Most a fák törzsén hasal, szürke szemével les,
sóhajodra figyel, s szeretné szürkére festeni arcod.

S egyszerre éreztem: valaki jár a nyomomban . . .
Visszatekintettem,
s megláttam a Fényt.
Táncosan, ugrabugra ragyogással

egy társtalan csillag lépegetett mögöttem a sárban.
Mit akarsz, csillag? —
nevettem rá melegen.
Megismert, s én szinte, örömmel.
Csak nevetett, nevetett,
s ragyogó cikázásba kezdve
arannyal írta a fák derekára:
azt akarom, ne járj oly egyedül,
csillagnak legyen csillag a párja!

PÁR NAPJA CSAK

Pár napja csak,
a szomszéd ház felett
éjjel
megállt egy csillag,
ablakomat fénnel
festette színaranyra . . .

Beszélt, beszélt, meséket mondott.
Csalogatott,
hogy hagyjam itt a sarat, árkot, dombot,
mosolyt, szájalmat, kegyes szavakat —
legyek szabad.

Mosolygott a csillag a magasban,
s csak állt, csak állt.
Én töprengtem magamban:
micsoda csillag vagy te?
Miért nem repülsz tovább
utadon, az égen?
A fényedet és szavadat sem értem.

A csillag csak állt a szomszéd ház felett,
s remegett.
Utánanyúltam: megyek, megyek!
S ezalatt a szomszéd házban,
a fény alatt
meghalt egy ember.
Reggel megnéztem. A halott nevetett.

Szeme félig nyitottan.
Benne halvány fénnel
a magányos csillag reszketett.

VALAKI MEGHAL

Valaki meghal még ez éjjel.
Valaki elmegy, csendességben.
Valakinek szemét lezárják.
Meg-megrázzák ajtaja zárját.
A villanyórát megnézik: mennyit fogyasztott,
sok fényre, vagy kevésre vágyott,
várt-e vajon tüzes világot, s szívében égett,
vagy aludt csupán a vér.
Lám, az élet csak ennyit ér.

Ragyogunk s világítunk néha.
Még akkor is, ha ajkunk néma.

Mozdul a nyelvünk szárazon,
s reszketni kezd egy lágy dalon.
Reszket, kiszárad, nyugalmat lelve
megpihen rácsos fogsorod közt . . .
a röpke vágy s elért öröm
cikázó fecskefarkú lepke.

Valaki meghal még ez éjjel.

Csatázni kezd a messzeséggel,
csatázni kezd a végtelennel:
múlt csókkal, hamvadt szerelemmel,
mosollyal, bűgő gügyögéssel,
s egy hűvös éjen
olyan lesz, mint a kisgyerek,

kinék szíve a boldogságtól
nagyot kacagva megreped.

Barna-rőt a nádas
fagyos Csiliz partján,
akár a reménység
ősz anyádnak arcán.
Barna és aranyos,
piros alkonyatkor
fellobog a nádas,
akár az arany bor
tisztá poharadban
zsongó zene mellett —
csillogó sás tövén
szelek keveregnek.
Vándorolsz magadban,
nem lelve nyugalmad,
viharok keltenek,
tejfehér köd altat;
pedig szép az álmod,
s álom a sok terved —
nádasból szabadult
fagyos szellő kerget.
Verseket dúdolgatsz
fázós cigánykedvvel,
s perelsz a cibáló
dunai szelekkel.
Perelsz a hollóval,
csipegő verébbel,
ropogó rózsédnek
füstös melegével.

Lám, nem vagy egyedül,
veled száll a szellő,
csalogat a csalfa
csallóközi sellő.
Csalogat, meg is vár,
két karod közt reszket —
dúdold csak a dalod,
vigasztaló versed.
Vigasztald magadat
sikoltó szelekkel,
s kiálts a viharra
szép, halk énekeddel.

Úgy hajnaltájt a glóriás angyal kísértett.
 Vidám volt. Szép volt. Mulattatott és becézett...
 elmondta, hogy mennyi itt a földön
 a börtön
 s a kancsal tekintet,
 a butaság,
 a könny...
 Tudtam,
 értettem: mennyi önmagára büszke
 tudatlan majom van
 köztünk.
 Fejét fenn hordja mind, s nyelve,
 dereka, nyaka, tekintete
 barokk szentekhez méltó
 tartással kitekerve dermed.
 Nevetnem kellett...
 Arra gondoltam:
 reggel
 tükör előtt, tükör előtt
 próbálja a pózt, a gesztust,
 száját csücsöríti, hogy
 miként mondja ki az
 elvtársat és a Jesszust —
 mosolyog, s ha kell, harap —
 míg eltelik a nap.

Ha anyját látja jönni szembe — az utca
 másik oldalára néz.
 Fejét behúzza
 két válla közé,
 s elfelejti, hogy
 az anyja válla mennyi terhet hordozott —
 őt is, a legnagyobbat.

S ma reggel megkísértett az ördög.
 Fülembé súgta:
 Újra
 kellene kezdeni.

Hm.
 Milyen jó lenne néha
 letagadni az életedből
 egy-egy mozdulatot,
 mosolyt, kegyes pózt,
 s úgy járni az aszfalton,
 akár
 egy betanított nagyfejű számár.

Lám,
 így kísértett, míg hasadt a hajnal —
 az ördög és az angyal.

Mindkettő igazat beszélt.
 Bár kísértve
 szóltak hozzám, megértettem:
 hamis messiásaink a nagyképűsködők.
 Rántsuk le róluk a leplet!

Miattam akár a mennybe,
akár a pokolba mehetnek!
Csak ne járjanak itt.
feltartott orral —
s ne zavarják a szép jövőbe nézők
őszinte álmait!

FELHŐK ALATT FEHÉR GALAMB

Már egy hete, hogy beborult az ég.
Tegnap keletről, ma délről sötétedik —
a napnak megalázkodva kell
keresnie egy tenyérnyi tiszta foltot,
hogy nyújthasson felém
legalább egy szál színarany sugárkát.
Fehér virágú fák,

kökénybokor,

bókoló ciprusok

állnak a fekete felhőfüggönyök előtt,
mint csudaszép színpadi díszletek.

Egyszerre

egy eltévedt fehér galamb

száll át a színen, s körözve tovasiklik.

Pár pillanat, és megdörren az ég.

Kabátom gallérját feltűröm,

s a hús esőben azon gondolkodom,

vajon

a béke galambját láttam-e csőrében olajjával,

vagy fényes palástba burkolva Lucifert,

amint Ádámot vonsozolja át az úrön

a Tragédia tizenharmadik színen,

hol örök éj és örökös sötétség

ábrándítja ki a fényről álmodókat?!

Hasonlított egy boldog kisgyerekhez.
Kezébe margaréta illett volna,
feje fölé égbolt, tiszta kék szín, kedves,
s madár szállhatna el felette dalolva,
míg mosolyogva néz a nagyvilágba,
virágra, fűre és rám is nemegyszer...
Szeretnem kell őt, és néha vele sírnom,
de nevetni is naponta ezerszer.

Könnyű neki, a szeme tiszta gyöngyszem.
Könnyű neki, a lába táncos álom.
Könnyű neki. Ő gyermek, én öregszem,
s alamizsnányi boldogságra vágyom.

Ő vár, hív, csacsog, elfut, s újra itt van...
Ma is láttam, és látom holnap is.
Lassan velem lesz mindig. Álmaimban.

Nos, így van ez. A törvény törvény mindig.
Hadd temessék a holtakat a holtak.
A gyermek útját csillagokkal hintik
azok, kik lassan csillagként ragyognak.

Kedves, durcás, bús, vidám, bátor s gyáva,
hadakozik a jéghideg világgal.
Nem tud élni, csak mindig itt a mában.

Hadakozik a kövekkel, nyilakkal,

mik szíven érik. S mégis áhítattal
tud emlegetni verset és virágot.

Hasonlított egy boldog kisgyerekhez.
Irgyelték, gyalázták — s nem tudták, hogy benne
találtam meg az elszállt ifjúságot.

Gólyáim elszálltak. Ki tudja, hova?
De itt ugrándoznak a
mezítlábas gyerekek —
a verebek.

S itt mókázik ablakom előtt a cinke.
Becézgetem: cinege,
pajtásom . . .
Emberben még ennyi bájat
nem láttam.
Ahogy illeg-billeg,
s a hájat,
mit cérnára kötöttem,
fekete csőrével csipegeti.
Nem tudom, bús-e, vagy nevet-e?

S komoran gubbaszt és feketén
a száraz jegenyén
mogorva madaram:
a varjam.

Szegénylegények.
A télnek
tavaszról álmodó bűvészinásai.

Mindhármat szeretem.

Ha megjön a fecske s a gólya,

ne dicsekedjék egyik se kevélyen.

Én ezen a télen
beleszerettem a varjak bánatába,
a koplaló verebekbe,
a cinkékbe,
amint itt ugrik ágról ágra.
Tudom, nem hagynak el,
s nem maradok
negyedikként árva-magamra.

Nevetgélnek, adomáznak —
virágtalan rózsáágak.
Dértől csípett piros arccal
járnak nyárban s téli fagyban.

Csoszognak, vagy kurtát lépve
sietnek a tél elébe.
Nem nyugosznak, nem pihennek,
ha állnak is: menetelnek.

Idézgetik a régmúltat,
emlékeik el nem múlnak,
öcsém, fiam vagyok nekik,
füрге lábam félve nézik.

Féltenek az enyhe széltől,
márciusi napsütéstől,
s ha gallérom nyitva repked,
ajánlanak száz receptet.

Minden sarkon meg kell állnom,
mosolyogva paroláznom,
s hallgatnom a régi, régi
múltat. Szívem meg is érti

a sok szép szót, mit az emlék
hagyott nekik színezüstként,
hisz aranyról nem beszélnek —

hangjuk tiszta, ezüst ének.

Este csillagot keresnek
a kelő hold fénye mellett,
s szövögetik lágy fonálból
azt, mi hátra van a mából.

Szövögetik, tervezgetik.
Mondanám már: pedig, pedig ...
De hiába. Tudom s értem,
ha majd halkul szívverésem

én is csak a múltba nézek,
jövőt látni nem kísérlek,
csillagfényben s napsugárban
melegszem a sorsom áldva.

Hosszú lesz a nappal s éjjel.
Csillagoknak seregével,
akárcsak ők — más ne értse —
a holnaphoz szólok félve.

VIRÁG HELYETT

(Édesanyám névnapjára)

Volt sok virágom, nótám, szerelmem.
Rovásokkal az élet gyakran
írta tele a testem s lelkem.
Volt tartozásom. Adósom ritkán.
El-elmerengtem nagy magányomban
életem sok nem értett titkán.
Járok-kelek, akár a hangya.
Fürgén, riadtan. Vagy mint a lepke.
Szirmot szíromért odahagyva.
Jó lenne már egyenként, csendben
a sok rovás közül néhányat
letörleszteni életemben.

Anyu! Anyuskám! Magázlak mindig.
De most hadd mondjam: TE!
Ez a szó ma
olyan kegyes illattal tölt el,
akár a balzsam...
Hozzád sodródom, hullámverésben
letört ág.
Sokszor elhadartam neved.
Te kérges két kezeddél
vetted meg az ágyam, s értem
sütögetted meg tíz ujjad. Téglát
melegítettél, s lábamhoz raktad,
ha megfáztam a jégverésben.

Nyomomban jársz. Gyakran előttem.
Még vársz, ha látod: fürge kedvvel
lassú lépteid megelőztem.
Még mindig, kitárt két karoddal,
akár egy jóságos rendőrtündér,
megállítod a villámlást is
a mennydörgő nagy forgalomban.
Én hajnalban harmatba lépek,
Te sárban jársz, szemed két lámpás,
hogy én borús éjben ne féljek.

Tegeződöm a csillagokkal,
becézem a rigót s a fecskét,
tücsökdalra alszom el — s Néked
aggódás minden szürke estéd.

Látom, amint fejed fehéren
lekonyul az öledbe lágyan.
Sovány öledben engem látsz. Érzem,
arra gondolsz, vajon puhára
vetem-e esténként az ágyam.

Anyu! Anyus! Aludj már, kérlek!
Anyus, hallod? Újra tegezlek.

A szeme éled:
Jaj, kisfiam!
Ölel a karja,
akár a vén gyökér a hantot.
Álmában ételem kavarja,
kínál,
becézget.

Még egy kanállal.

Egyél.

S álmában is lát. Dorgál. Félt, s kisírt
szeme felragyog. Hangja édes:
Fiacskám, fogytál egy kicsit.

A P Á M

Apám a múltat idézi vissza,
a ma borát legyintve issza.

Nem hisz ő földi istenekben —
neki sok minden ismeretlen.

Pedig, pedig . . . vagy negyven éve
de hitt! S más volt a szívverése.

Vasat gyúrt, s biz engem is edzett.
Kútcsőből forrasztott keresztet.

Nem szónokolt, s lám, munkássorsát
régi urak fejére mondták.

Most itt ül a kályha mellett, s nézi
a parazsat, mely felidézi

tengerészsorsát. Mosolyog, s menten
kikel új s régi rendszer ellen.

De fejét két öklére hajtja,
s a mában jár a gondolatja.

Én Istenem, de megvertél,
 én Istenem, mert szeretted,
 szeretted és megáldottál,
 néha talán megsirattál.
 Friss barackot téptem este,
 piros volt a naplemente,
 nyomába jött ezüst fénnel
 a telihold tele kéjjel,
 tele ezüst- s aranyporral:
 holdkórosnak őrzőangyal,
 napkórosnak verejtékcsepp,
 én Istenem, én elégek . . .
 Balladákból balladákba
 lépek, nappal félhomályba,
 éjjel csillagokra nézek . . .
 én Istenem, nem is élek,
 nem is élek, nem is halok,
 jól tudod, hogy magam vagyok.
 Magam vagyok bánatommal,
 ablakomon eső koppan,
 rózsza ága be-benéz rám,
 fenyőm törzsén sárga mézgán
 szűnyog s légy zsong zöngve zsoltárt,
 szőlőm fürtje őszre bort ad,
 tücskőm is van, hány? Ki tudja!
 Beleszólnak alkonyomba,
 beleszólnak életembe,
 régi mesét elfeledve,

hangya hangját meg sem értve
 pattannak a messzeségbe.
 Feketén, de mégsem gyásszal
 ismerkednek a világgal,
 ismerkednek, ismerkednek,
 néhanapján megszeretnek,
 s ahány óhaj fakad számon,
 vagy kibuggyan csúnya átkom,
 én Istenem, viszik hozzád,
 hogy mosolyod visszahozzák.
 Én Istenem, de megvertél,
 én Istenem, de szeretted.
 Ne légy hozzám zord s kegyetlen,
 te alkottál! Mit tehettem?
 Szembeszállok ma is véled,
 ha van, én vagyok a vétked,
 te büntelen örök jószág,
 kinek keze csupa jót ad,
 de miért vagy szent, nagy s kegyetlen?
 Vagy az a rossz, ki nevedben
 s pajzsod alatt meglapulva
 azt akarja hulla, hulla,
 hulla legyen minden élő?
 Én Istenem, nincs még késő . . .
 Én Istenem, ne verj engem,
 szemed ég a két szememben,
 számon a szád szója szólal,
 hogy lehessen tele jóval.
 Én Istenem, én így látlak,
 kérve kérlek, áldva áldlak,
 ne sirassál soha engem,
 add, hogy legyek olyan ember,
 aki egész, örök Ádám,

s dalolni kezd arcod láttán.
De óvj engem s magadat is,
mert nevedben átkoz minket
s kinevet az örök Sátán.

ŐSZI KÉP

A szőlők levelén már játszik a napfény,
és reggel a réten a dér színeziüst.
Zúgó nyárfa hegyén fekete madarak
gubbasztanak. Álmuk hússal teli üst.
Kárognak a felhők fodra alatt.
Aranypalástban az Ősz jön. Mosolyog.
Nevetése hideg, ajka rubin,
odvas foga néha összevacog.
Most fenn ül a dombon. A völgybe kacsint.
Pirulnak láttán a bokrok, s elalélnak a réti
[virágok.

Ablakomon riadt cinke kopog,
s egy fiatal nyírfa a kertem alatt
ágait nyújtja vágyva felé. Tudom,
megbabonázta az Ősz. Aranyat szór
a nyírfa elé a fűre kegyesen; s az úton,
barna göröngyön az arany lucsokba fullad.
Az Ősz nézi a nyírfát, s kikacagja szegénykét.
Int titkon szolgájának, a szélnek, s íme,
zörögve kavarja a szél az aranyszínű levélkét.
Megy az Ősz. Füttyörészve siet.
Csak
ájult lomb, bronzszínű nád s halott fű jelzi az útját.

Kegyetlen trubadúr! Vén kobzos! Ne siess!
Lábad alatt a levél csupa vérszínű szív.
Hiába könyörgök. Még visszakacsint. Ide les.
Két szeme láng, az arca viasz, a keze csont már.

Kitépi kegyetlen kézzel a nyírfát,
hadd legyen botja az útra. Bíbor palástja lobog.
Azt hittem, költő, s látom szíve sincs.
Sunyi kontár.

ERDŐBEN

Nyári ég izzaszt, kék szín ködmön.
Ülök egy mohos vén fatönkön.

Tüzel a nap, és dalt teremtő
zsongással ölel át az erdő.

A nyír kiszáradt törzsét nézem,
ifjan halt meg, de mintha vénen

irigyelné a hárs virágát,
tavalyi nyárról szövi álmát.

Szűk csapás hív. A keréknyomban
víz csillan. Mélyen a bokorban

vadgalamb bűg. A hangja mélán
hal el. A nap pihen egy vén fán.

Ágak közt ring, sugara sápad.
Tűz volt, s most hunyorgó alázat.

Alatta rönk, szétomló emlék,
szitakötőknek adja testét,

s haló fényben új élet ébred.
Itt-ott már sápadt csillag ébred.

Lassan féltve vállamra szállnak,
szítál a harmat, mint a bánat.

Most már lassan megszokom a csendet.
 Kezdem megszokni magamat.
 Ablakom alatt, a jácintok tövében
 s az ibolyák parányi lábai alatt,
 az esőcseppből csodálkozva néz
 vissza szemembe a szemem.
 Tükörben így még nem láttam az arcom.
 Minden tükör csaló és kicsit kontár.
 Este a csillagoknál
 hiába keresem bennük a képem.
 De jácintok és ibolyák tövében,
 ahol eső és harmatcsepp ragyog,
 a cseppben ott vagyok.
 S lassan megszokom így magamat —
 parányinak, igaznak, egyszerűnek,
 soknak.
 Virágok száz színére bontva,
 tavaszi nászra várva,
 leborulva a fűszálak tövéig
 lesem, hogy a harmatból visszanező
 szememet egy fészkeből kiröppent madárka
 felcsippentse, s csipogva
 szálljon el vele boldogan,
 vigye a nap felé,
 a hold felé,
 a csillagok közé.

Lefogtad a csillagok szemét,
 aludni küldted a holdat,
 s talán csak úgy szokásból,
 unottan s halkán mondtad
 rügyet ébresztő mondókádat,
 s kezdedben virágzó gallyal
 dirigáltad a madarak kórusát,
 szemedben csodálkozva ébredt,
 s harmatba lépett
 a hajnal.
 A bogáncs lila virágán
 egy bronz darázs rezgette szárnyát,
 kínozta két szemét, és dongva
 szállt el a fény felé.
 A távoli jegenyék bókolni kezdtek,
 valahol messze, a piros égbolt alján
 mosolyogtál, tüzes, szerelmes angyal
 a szépség trónusának alján.
 Szótlatlanul és mozdulatlanul.
 Végül tenyeredre tetted a napot,
 s úgy néztél keresztül rajta,
 mint színes üveggolyón a gyermek.
 Én tudom, azt akartad: fényesnek láss,
 szivárványszínbe öltözötten
 dicsérjelek, s a zengő madarakkal
 ujjongva rólad énekeljek.

Ó, te valóság!
S mégis, te mindennapi emlék!
Mondd, mi lenne, ha egyszer,
mint kora ősszel a fecske,
bánatosan és hangtalanul messzire mennék?

Cikáztam és csicseregtem,
hajnal voltál, s én fényed lestem,
barackágon, rózságon,
füveken, fán, tulipánon
csillogott a szemed fénye.
Mit tehettem?
Vánszorogtam ősz elébe.

Szilvaágon szilva voltál,
körte ágán körte voltál,
kőkénybokron fehér álom,
arany árnyék vetett ágyon,
kacagásba rejtett sóhaj,
sírásokban elhaló jaj
— mind te voltál.

Mondd, ha egyszer
messze szállnék, mint a fecske,
megmaradna a szívedben
rólam egy virágkehelyben
meglapuló színes emlék?

Vigyázz rám, gyenge üveggyöngy vagyok,
jaj, porrá törhetsz, ha úgy akarod,

de tenyeredben harmatcsepp leszek,
s visszatükrözöm kérdő két szemed,

hét színre bontom a napfényt, s fejed
fölé terítem éjjel az eget.

Igaz, tiéd a hold s a csillagok,
köztük nagy néha fel-felvillanok:

távoli villám, melyre nem felel
mennydörgés, csupán sóhaj, sejtelem.

Gyötör a kérdés, méltó leszek-e
pillantásodra, s karod ereje

megvéd-e vészben, viharban s komor
magányban, ha majd fáradt arcomon

a kétség árnya sápadtan lebeg?
Vigyázz rám, nehogy elveszítselek.

Magamba rejtem nagy hatalmadat,
más ne láthasson, csak én lássalak.

Próbálj lenni én, és én te leszek.
S leszünk föld, ég, dal, virág, tengerek.

A csillagok ma nagyon restek voltak,
marasztalták a sápadt teliholdat.

A felhők álltak, konokul ködöt
ittak a lucskos fekete rögök.

Az óparancsok álmos fák alatt
szunnyadtak, mint a lomha nagy halak.

Éj volt, nem őrzött féltve senki sem,
elbóbiskolt nagy, vérrel írt hitem.

Éj volt, s maró vad lánggal égetett
a máskor szelíd lelkiismeret.

Szálltak, szálltak a véres arcú percek,
valami furcsa homokórán pergett

a pillanat, a vágy, a bűn, és szavát
formálta gúnyos nyelvével a vád:

Figyelj, reszkess, vagy viháncolj vadul,
nyelved kitépem irgalmatlanul.

Őszinte légy, és vétkezz! Rajta hát!
Használj ki csendet, ködöt, éjszakát!

Ne Jónás légy, kit cethal rejteget,
hagyd Ninivében égni lelkedet.

Ne prófétálj, ne fenyegezz vadul,
hidd el, te maradsz sebzetten alul

csókos csatában, véres küzdelemben
vesztes leszel. Imává fűzve csendben

dadogó ajkad szavait, ki érti?
Éj van. Új utat képtelen kimérni,

kinek napfényben nem kellett a mezsgye.
Rózsáid gödrét üresen temesd be.

Sötét van. Köd. Nos, hol a nagy hited?
Alszik a hold s lelkiismeret.

A csillagok ma nagyon restek voltak,
marasztalták a sápadt teliholdat.

De felsírt pelyhes fészken egy madárka,
talán neki is sötét volt az álma.

Kidugta fejét fészkéből csipogva,
és rápörölt a bamba csillagokra.

Bízva néztem a kelő nap szemébe,
mint kinek rügyet bontogat reménye.

Lassan darabokra hull a szemed,
pedig nevezték fekete gyöngynek is,
kristálynak, mely mint esőcsepp
hét színre bontja a fényt.

Lassan darabokra török, sárga cserepekké,
akár alkonyatkor a hold a hó tükrön,
melyet egy álmában felszökő hal
reszkettet pár percre csupán.

Lassan elvékonyul az ajkad,
pedig azt mondják: kettéharapott
piros cseresznye.

Suttogott,

dalolt,

tagadott,

s ígért lehetetlent;

csak azt nem tudta letagadni soha,
hogy egyszer lehervad róla a nevetés,
csikorogva száll ki rajta a múlt
s ami szép volt.

Tudom, fut a nyár.

Fut az ősz.

Kezeden

kék tintával fest furcsa arabeszket a tél.

Lassan zsugorodni kezd a szíved,
mint sütőben az édes piros alma.

Lassan

a lábad izma elernyed.

Lépnél még, de marasztal a sár.

Mellednek feszül a szellő,

füledben zúg valami,

nem vágy s nem is ének.

Csak a csend, melyet annyiszor felvert kacagásod,
s mely most százszorta kiáltóbb,
mint a vércsesikoltás.

Lassan elfeleded, mi még ma megejt.

Valaha véreddel akartad megírni: kire mit hagysz,
magad sem hitted, mennyire hiú

és magabízó volt vágyaid serege.

Tarka színekkel festetted

terveid dzsungeleit.

Pedig akkor már ott sziszegett a bozótban

a még alig arasznyi kígyó,

s míg te az ég felé nőttél,

elérve a létra utolsó fokát,

honnét lefelé visz az út —

a dzsungel öléen vár a zománcpikkelyes

óriáskígyó,

csillog szeme gyöngye (ez a szem örök),

megmar,

derekadra tekerődzve

könnyedén roppantja össze a csontod.

Lassan,

de pontos képlet alapján

csillagok járását,

nap keltét,

s a hold fogyatkozását kigúnyolva
porba teper, melyből a tested
egykor színt,

ízt,

meleget,

szerelmet,

gyűlöletet:

mulandóságot kért kölcsön

büszkén

s bizakodva.

KOROM

Volt szikra, láng, lebegő pernye,
füst.

Mire leszállt levélre, háztetőre —
már csak korom.

Csak ennyi lett belőle.

Pár szem megült az arcomon.

Hártyapapíron fekete pettyek.

Befejezetlen mondatok.

Értelmetlen morzejelek.

Dobpergés. Jégeső. Riadó.

Pár szem korom s ezernyi rejtelem.

Harkálykopácsolás. Kétség. Sejtelem.

Álmodó kopogás.

Sápadt arcon pár fekete pont.

Letörlöm óvatos tenyérrel,

s észre sem veszem,

hogy csíkos rabruhát szövök szemem köré,

ajkamra rácsot,

s alázatos fogolyként tagadni kezdem,

hogy szikra, láng, lebegő pernye volt

a folt,

a rács, mely befonja ajkam és szemem.

Nem, nem értem,

miért nem merem

hajnalban az orgonák szirmáról

lerázni a harmatot,

pillantásokból a mosolygás aranyát kimosni,

jókedvből a trillázó vigaszt,

kiállni a májusi esőbe,
napfényben fürdeni,
aranyszín viaszt
kérni a virágok kelyhétől,
s mit rám rajzoltak az évek,
szelekre bízni minden feketeséget!
Megtisztulva, fehérén, szabadon.
Talán, mert jobb a rabság?
Szikrából, pernyéből feketült korom?
Szebb rács mögül nézni a virágot
s áradó vizet?
Elnézni, mint oson
éjjel a hold felé a koldusfelhők rongya?
Várni új napra, békítő irgalomra?
Feledni lángot, szikrát és tüzet,
s belülről égve fényesen,
fegyvertelen
lenni dal, szó, hatalom?

A korom Nérót dicsérte csak,
vagy átkozta Róma füstölgő üszke.

Harmatban járva, megtisztultan,
a csillagokig emelve büszke
homlokod, feledve a korom neszt —
lángolj! Ragyogj! Gyűjtsd fel múltadat.
Füledből kapard ki a viaszt:
tépd szét a háncsot, mely húsodba vágott!
Ne félj a szirének énekétől,
légy úr a hullámok felett,
tárd szélesre elzsibbadt két kezed,
ó, nem keresztre várva,
de életre kelve,

harcra!
A korom és a pernye
nem a te sorsod! Dalolva,
szabadon, a fényről énekelve
nézz fel a csillagokra!

Így vigasztalom magam egy délután
az esti vonat sötét csendjében ülve.
A vonatablak fekete tükör,
arcomon
pár szem korom
elmázolva ül, gyáván meglapulva.

Mosolyogtam bemocskolt képemen.
Kint szikraeső szállt, táncolva, fényesen.
A vonat ringott, zakatolt, csikorgott.
Feledve múltat
s mindenféle kormot,
dúdolni kezdtem a hajnal énekét —
bátran, vidáman, szabadon.
A mozdony jövőbe látva
biztatón
fütyült az éjben.
Hosszan s élesen.

Már haldoklik szegény.
 Meggyilkolják az esték.
 Pedig tűz volt, villám, simogató szó,
 melegség,
 akár egy költemény.
 Ki hitte volna róla még
 reggel, mikor hunyorgató szemembe szúrt,
 hogy estére kicsorbul éle, s köntösét
 az éj borítja majd
 a tócsák tükrére, s még
 a csillagok se mernek felnevetni.

Délben,
 mikor a csorgó fényben a kék burás
 határban jártam, s néztem
 a nádasszegte búzaföldeket,
 a zöld vetések hullámszó tavát,
 fejem felett egy gólya szállt
 suhanva, s fekete tollat ejtett le élém.
 Fekete tollát szomorú
 soroknak szánta, úgy hiszem.
 Az utakon tócsákban áll a víz.
 Sötétedik, s megihlet a ború.
 Fekete tollal írok búcsúszót
 a fénynek:
 Ósi törvény ez. Engem is
 a földre tepert nemegyszer keményen
 az elmúlás, mint ama sokszor megszegett

parancsok súlyos két köve.
 Meg kell tanulni: nem lehet
 örökké melegben s fényben
 lebegni pille módra.
 Elhamvadtak a lángoló szerelmek,
 messze húztak a hulló csillagok,
 kihunyt kanóca éber mécseseknek,
 s a láva hűvös sziklává fagyott.

De mégsem lehet merevült halott az,
 ki felhőt úzött meleg sugarával!

Jön a reggel. S a még tüzesebb holnap.

Ujjaim közt lassan szétmorzsolom
 az élém hullott
 fekete gólyatollat.

Utazom.

Mondhatnám, céltalanul — és a
céltalan út csak önmagam ámitása lehet.
A gőzös dohogva vonszolja a pletykázó

[kupékaravánt,

bár a szemaforok pislogó zöld szeme sürget:

Gyorsabban! Hisz a pálya szabad!

Az utolsó kupéban szorongok —
egyedül.

Tudom, fura szó — egyedül szorongani,
mégis igaz.

Ki maga utazik, az nincs egyedül sohasem.

Mellé ül a múlt,

szemébe néz a jelen,

s a jövő sínpárja

a végtelenben egybefonódva szalad.

Ki tudja elérni?

S én az utolsó kocsinak peronján

a múltba tekintek.

A távolban összefut ott is a sínpár.

Így a csúcsos ellipszis tág közepén,

hadakozva jövővel, múlttal,

talpfákkal, jegenyékkal,

melyek előttem növekednek,

s mögöttem törpülnek erősen,

a madarak is pontokká zsugorodnak.

Várom a füttyöt, a piros szemafort,

hogy a zöld reményt váltsa valóra,

s melegével állítsa meg a mozdonyt.

De hiába.

A múlt, igaz, ködbe fonódik,

s jól van ez így.

Sok a múlt bűne, vesszen el egyszer.

A jövő még titkot rejt vonatomb útja előtt.

Ám újra csak nekivágunk.

A csúcsos ellipszis

szétszakad egyszer a nagy robogásban,

s két ölelő kar lesz a két szára.

Mögöttem

bezárul a múlt, s előttem szabad utat

jelez egy új szemafor,

a napsugaras hajnal elé,

ahol fék se csikordul,

csak az égre kacsintó kék nefelejcssek

hirdetik töltések peremén ringva, örömmel:

ne feledd el egészen a múltad,

nem vagy békaporonty,

nem a szivárvány pottyantott le a földre,

de vigyázz:

le ne késd a jövőt, mely tárt kapuval vár!

Mondd, Ikarosz, te magasba szállni merészelsz?
Szárnyad mi köti, a gyenge viaszban ne remélj.
Hányan törtek utánad már az égi csodákat
Fürkésző fiaink, s céluk lett zuhanás.

Lám, a messzi csodákban ne higgy, megperzsel
[a napfény,

Elmúlt rég a csodák vén kora, vége neki.
Szállj fel az úrbe, ahol a kékes csillagok égnek,
Hagyd a napot, ragyogón újra csak kinevet.
Én is erősen és álmaimat cicomázva
Tarka tollak után jártam a fészkek alatt,
Szállni kívántam a végtelen égig, s a kedvem
Szárnya, mint neked is, széthullott, Ikarosz.
Most, ím, itt a poros földön diadalmat
Zengek, a két szemem a messzi magasba tekint.
Daidalosz áld, Ikarosz kinevet, de zengem erővel:
Földből nő a csíra, a napba tekint a virág.

(Tamási Áron emlékére)

Tenyeredben kinyílhatnának
az erdélyi gyöngyvirágok is.
Ujjaid közt gyökeret verhet már
a havasi gyopár.
Szemed sarkában,
szép szavú szádnak szegletében
csacsogó madárkák
pihentek el a sötétben.
Becézlek:
Nézd, amott a kertem szögletében
a napot
s a holdat,
a csillagfényt,
mit fodorfehér bárány
visz, visz szarva között
a farkaslaki réten,
előlem elrejtí vén diófám.
Percek peregnék.
Hagyjuk!
Ne nézz a büszke fákra.
Ábel!
Rengetegedből nézz rám!
Szűzmáriás királyfi leszek,
Jégtörő Mátyás!
Kertemet varázsszavaddal zengetem:
Fürj, szarvasok, őzek, mókusok!
Ábel, Áron . . .
Idevarázslom,

ha akard
Tündöklő Jeromost is ...
Játsszunk!
Most számolok hetet.
Mindennap egyet:
egy ... kettő ... három ...
rajtad a sor, folytasd te, Áron.

Szobámban lassan kizöldül a padlat alatt
a csallóközi fa benőtt gyökere.
Áttörte a fundamentumot ...

Kezed erdélyi röggé foszlik.
Simogass meg rüggyel s reménnyel.
Tenyeredben kinyílik majd a gyöngyvirág.
Ujjaid közt
gyökeret ver a csipkerózsa.
Szemed sarkában,
szép szád szegletében
csacsogó madárkák
pihennek el ... veled ... a sötétben.

Féltelek a diófa árnyékától.
Szobámba fúródott akácom levelét
rád bizom, Áron,
mint Ábelra bíztad a rengetegben
a tüdőbajos barátot.

Áron bá'!
Szeretlek.
Tavasz vagy,
nyár, ősz ...
minden.

Csillagot formálok,
akár Amerikában, Ábel ...
Vállamra veszek:
az Okkersárga Ábrahámot ...

Előbb Tündöklő Jeromost emlegettem,
híntünk ma rá is
legalább pár szál
havasi virágot.

KARD LÉGY MOST, VERSEM

Kard légy most, versem, ne csak szimbólum,
az allegóriák idejének vége!

Légy mosoly ott, ahol mosollyal köszöntenek:
rím, játék, dal — de hitvallás is végre!

Ne Malkusoknak fülét vágd le hetykén,
nem a harag kell, de nem is a bánat,
és semmiképp sem síró arcra hullás:
meakulpázó süket s vak alázat.

Vers kell!

S ha kell — hát pajzs!

Gerely. Parittyá! Vagy dárda!

Tisztán csendülő, megfontolt szavak.

Agancs és pata. Szárny és repdeső füty.

S ha mára még nem elég hitünk

vagy vágyunk,

vagy szemünkben a felcsillanó fény,

s ha ma még ingerülten,

rekedt torkunkat mézzel orvosolva

ökölbe szorult tenyerünk kitárjuk,

tíz ujjunkat is szétfeszítve tartjuk —

legyen a kellő napfényhez hasonló

tíz fénysugár, mely végtelenbe nyúlik.

És a fény,

a fény áradjon szelíden

minden társunkra,

a jóra és gonoszra —

magunkat védve

s mégis önmagunkat
meleggé,

fénnyé

s lakodalmias kedvű

friss táncba hívó vidám dallá osztva.

Én, Cirénei Simon, most, hogy két kezem szabad,
bár csuklóimon véres barázda izzik,
kijelentem itt, bírám előtt:

álmatag,
s ő t gyáva voltam azon az úton,
hol az ács fiát kísérték ujjongva;
én is néztem — még ma is tudom,
a vér szagára elfogott a mámor,
az ajkam reszketett,
de teli torokkal üvöltöttem a „Feszítsd meg!”-et.

És most dadogva mondom:
nem akartam vinni a keresztyét.
Hátrahúzódtam. Befogtam a szemem.
Mindkét fülem. Az orrom is.
Tudom, ott lépkedett zokogva Magdaléna
s János, az árva s Mária, a szűz.
Nem.
Nem érdemem, hogy vittem a keresztyét,
s nem tudom, tettemért mi vár ma!

Sok könnyet nyeltem azóta, hogy vele
ballagtam fel a véres Golgotára.

Ilyen is kellett, mint én? Féltség? S tán hitetlen?
Ilyen is kellett, kit pogányoknak ökle

lökött oda az Embernek fiához,
hogy vele járjak ma és mindörökre?

Két csuklómon a gúztól vájt barázda
lassan kékre válik. Holnap feketén
tanúskodik a rabságomról, később
megsárgul, akárcsak a szikla
a hegyi patak medrében, zöld remény
a színét rakja rá, és befedi a moha meg a tajték.

Kitárom kezem.

Hallgassatok szómra!
A cirénei, bírák, tovább vall még!

Örömmel vittem a súlyos keresztet,
és egyre inkább éreztem, hogy lelkem
ragyog, s számon a lehelet
olajfaágak illatává válik...
A vesztőhelyre érve összerogytam.
Üvöltöttem! Az egyik lator gúnyolt,
de nekem adta poharát a másik.

S én — elfogadtam. Szürcsöltem örömmel...
Még pár szót csupán:
azon a szép szagú tavaszdelutánon
nem mertem volna vinni a keresztyét,
de kérdezem remegve:
Hol van, ki merte?
S mégis én vittem mellette a terhét.

Nem, nem, bírám, nem az Isten halt meg,
csupán az ember.

Nem tudok írni. De ide a tollat!
Írjátok oda, a vádbeszéd alá:
Ezt vallotta Simon...
S én a vád alá odarajzolom
az édes, terhes, megváltó keresztet...

ŐRHELYEN

Kiállok őrhelyemre, megvetem lábamat a sáncon, és figyelek, hogy lássam, mit szól majd hozzám, s hogy tudjak mit felelni, ha cáfol engem.

Habakuk II. i.

Te most ne moccanj, lábam,
te most, szemem, ne rebbenj.

Visszerek kígyóznak combodon,
piros erecskék arabeszkként kúsznak
fehér szemgolyódra,
de most ez nem a lábad harca
és nem az öklöké.
Könyöködet ereszd le,
tereld el tekinteted a rosszról, s füled se
hallgasson csahosok szavára.
Nézz az ereszre, nézd a tavak tükrét,
hallgasd a sipogó pelyhes kiscalambot,
mely akkor is így sipogott a toronyban,
mikor jelszavaktól volt zajos az utca,
mikor bakancsok kopogtak a köveken...

Akkor a tó partján álltam, s nevettem,
pedig sírásra görbült a szám,
két kis kölyök egészen meztelen
birkózott a homokban, titkos testvérek:
nem egy anyától, nem is egy apától,
s legyőzni egyik sem hagyta magát.
A bajvívás után összeölelkezve,

kacagva vetették magukat a tó vizébe —
s ekkor gargarizált fel torkomban a sírás:
ez kellene, így kellene tenniünk.
Birkózni, egymás erejét fürkészsze keresni,
s egymást megölelve vetődni a vízbe,
mely átölel nagy szeretettel.
Nem gyűlölet, nem gyávaság,
nem hatalomvágy, nem szeretetlenség,
sem torreadori véres eredmény,
ne ez legyen a cél!

Te most, szemem, ne rebbenj,
Te most ne moccanj, lábam,
csak állj mereven,
hova a végzet állított valaha.
Szám, figyelj, hogy felelhess, ha kérdez,
vagy cáfolni akarna a sors!
A sáncon állj. De keményen, akárcsak a gránit,
melyről a visszhang is, a nyilak is
visszaperegnek, nem a te íjad húrjáról,
csak mosolyodtól,
melynek rágalom a hízelgő szép szavak árja,
ellenállni nem tud sohasem!

TARTALOM

Íme, az írás	5
Ma szép napom volt	8
Mint a fecske viharos ég alatt	10
Valaki jár a nyomomban	12
Pár napja csak	14
Valaki meghal	16
Vigasztaló	18
Kísértés	20
Felhők alatt fehér galamb	23
Amikor bántották	24
Madaraim	26
Öregék	28
Virág helyett	30
Apám	33
Ballada és zsoltár	34
Őszi kép	37
Erdőben	39
Megszokás	40
Tavaszi ébresztő	41
Köszöntő	42
Kérés	43
Őszinte szóval	44
Elmúlás	46
Korom	49
Haldokló fény	52
Vonaton	54
Ikaroszhoz	56

Virágos veszedelem 57
Kard légy most, versem 60
Védőbeszéd 62
Órhelyen 65

Megjelent a Magyar Népköztársaság és a Csehszlovák Szocialista Köztársaság közös könyvkiadási egyezményének keretében

Készült 250 példányban a Szépirodalmi Könyvkiadó, Budapest részére a Madách Könyvkiadó, Bratislava gondozásában

FARKAS JENŐ

Valaki jár a nyomomban

Kiadta a Madách Könyv- és Lapkiadó n. v., Bratislava. 250 példány a Magyar Népköztársaság és a Csehszlovák Szocialista Köztársaság közös könyvkiadási egyezményének keretében a Szépirodalmi Könyvkiadó, Budapest részére jelent meg. Felelős szerkesztő Kövesdi János. A védőborító és a címkép Deák György munkája. Műszaki felelős Engel Hynek. Első kiadás. 72 oldal. Nyomta a Východoslovenské tlačiarne, n. p., Košice könyvnyomással. Példányszám 600+250. Szerzői ívek száma 2,16. Kiadói ívek száma 2,5. 133.3-018.

601/22/852

69—018—69 7,— Kčs

Madách Könyv- és Lapkiadó
n. v. Bratislava



69-018-69 601/24/852
Kčs 7,-
